

Harta mikyasına göre iskandillerin seçimi

Revue Hydrographique
international 1938

Çeviren: Ön Yzb.
Yadigâr Çölgeçen

Bir deniz hartasının kıymeti, seçilmiş bulunan iskandiller ile hidroğrafik evsafın muvafık ve ayan bir şekilde tertibi ile ölçülür. Umumiyetle deniz mesahaları, hartanın tabı mikyasına nazaran büyük bir mikyas üzerinden mesaha edilmekle, her bir iskandil hatları üzerinde mütekâsif iskandillerin hepsini birden harta üzerine nakl etmek mümkün olamamakla, ancak iskandillerin yüzde az bir miktarını seçmek lâzımgelir.

Bir hartayı lüzumsuz iskandillerle doldurmak, hartayı mü-talea itibarile güçleştirmekle kartoğrafın meharetsizliğine hükm edilebilir.

İskandilleri seçmezden evvel hartanın tabı mikyasını göz önünde tutmak ve tabı mikyasında eski bir hartayı tetkik etmek icabeder.

Kartoğrafik materyel incelenir, hartaya konacak portolan (plan) için müsait bir mahal intihabı ile beraber harta kitabesinde beynelmilel anlaşmaya göre konması zaruri olan; iskandil ve rakım vahidleri, murahhamat, harta mikyas ve mesaha tarihi gibi malûmatın yer almasına bilhassa dikkat edilir.

Bir hartanın ihzarı esnasında en evvel hidroğrafik ıgırplarla keşf edilmiş kaya veya banklar üzerindeki iskandiller seçilir. Bunu müteakip ıgırpla meydana çıkarılmış iskandil

kıymetinin dununda bulunan ve iskandil ameliyatı ile istihrac olunmuş iskandiller seçilir.

Bu iskandiller, mesaha esnasında ihzar edilmiş “iskandil bordları,, üzerinden alınmayup vesaiki teşkil eden karnelerin gayet ince bir etüdünü müteakip yeniden tersim etmek icap eder. Daha sonra sığılıkları meydana çıkaracak diğer iskandillere geçilir.

Şu kadarki; bir mesahanın iskandilleri tamamen tetkik edildikten sonra, bir birine fazla sık olmamak şartile iskandiller ahenkdar bir şekilde seçilerek yazılır.

Kanallardaki iskandillerin seçimi; kanal istikametinde asgarî derinlikleri veren iskandil hattına istinat etmelidir. Ori-jinal “iskandil bordları,, üzerine kurşun kalemle hiç bir çizgi, işaret veya haşiye yapılmayacaktır. Tekmil iptidai etüdüler saman kâğıdı üzerine yapılmalı ve katî şekli müteakip hartaya nakledilmelidir. Kanal üzerinden bir rehber hattı geçiyorsa, bu hat üzerinde yapılmış iskandilleri seçmek doğru olur.

İcebediyorsa; orijinal iskandil bordundan, kanalın ıgırla tahkik edilmiş iskandiline müsavi bir derinlik münhanisi ile (navigation) hududunu tahdit ve mezkûr saha içerisinde iskandiller ile doldurmak muvafık olur. Umumî bir kaide ile mezkûr sahadaki iskandil aralıklarını bunun haricindeki sahalara nazaran daha sık yapmakla gemicilere emniyet telkin edil-melidir.

Hartanın diğer kısımlarındaki iskandiller ka’rı bahrin fizikî evsafına tabi bulunmakla katî bir kaide formüle edilemez. Eğer meyiller tadlı ise iskandiller arasındaki mesafeyi harta mikyasının müsaadesi nisbetinde açmak lâzımgelir. Eğer ka’rı bahir dalgalı (ondule) ise, yalnız az derinlikleri gösterir iskandilleri almak suretile yapılacak uniform bir seçim ka’rı bahrin hakikî şeklini gösterememek dolayisile hatalı olur.

Bu takdirde bunların arasına daha derin iskandilleri sıkıştırmak suretile daha sıkca bir iskandil seçimini yapmak lâzımgelir.

Ka'rı bahir kayalıklı ve arızalı ise, iskandilleri müsavi aralıklı bir halde seçmek imkânı olamaz. Evvelâ asgarî derinlikler gösterilir ve bunun etrafına tehlikeyi maske edecek bir iskandil iş'arını koymamaya dikkat ederek, daha derince su iskandilleri dökülür. Lüzumlu tafsilâtı bize vermeye mikyası müsait olmayan hartaların bazı mıntakaları, daha büyük mikyasdaki matbu hartaları ihtiva ediyorsa, mezkûr mıntakalara, müracaat edilecek harta numarasını kırmızı olarak yazarak, gemicilerin nazarı dikkatlerini toplamak lâzımdır.

Şu halde küçük mikyaslı hartalara dökülecek iskandil adedi ile arazi tafsilâtı hartanın küçülen mikyası nisbetinde azalır.

Tehlikeli sığıklar:

Seyrisefaine tehlike arz eden sığıklar (kayalar) kendilerini gizliyecek bütün iskandilleri kale almamak üzere hartada açık olarak gösterilmelidir. Katî bir şekilde tahkik edilmemiş münferid sığ iskandiller; mevkii şüpheli ise (P. D) ve mevcudiyeti şüpheli ise (E. D) rumuzlarını yanlarında ihtiva etmelidirler.

Uç kulaç münhanisi ile bank veya sığıkları çeviren münhanilerin hiç bir suretle iskandil iş'arları üstünden geçirilmesine dikkat edilmelidir.

Deniz tesviye münhanileri mesaha subayı tarafından iskandil bordü üzerine bizzat çizilmeli ve bu vazife desinatör veya gravöre bırakılmamalıdır.

Kayalıklı ve mercan banklı bir saha üzerindeki iskandiller, ya tamamen kaldırılmalı veyahut araları çok seyrek olarak iskandillenmelidir.

Adacıklar, kayalar ve su ile beraber kayaların civarına dökülecek iskandillerin, bir hail teşkil etmemesine bilhassa itina olunmalıdır.

Tehlikeyi işaret edecek rumuzların, bunların yanına konacak iskandillerden çok daha kıymetli ve mühim olduğu unutulmamalıdır.

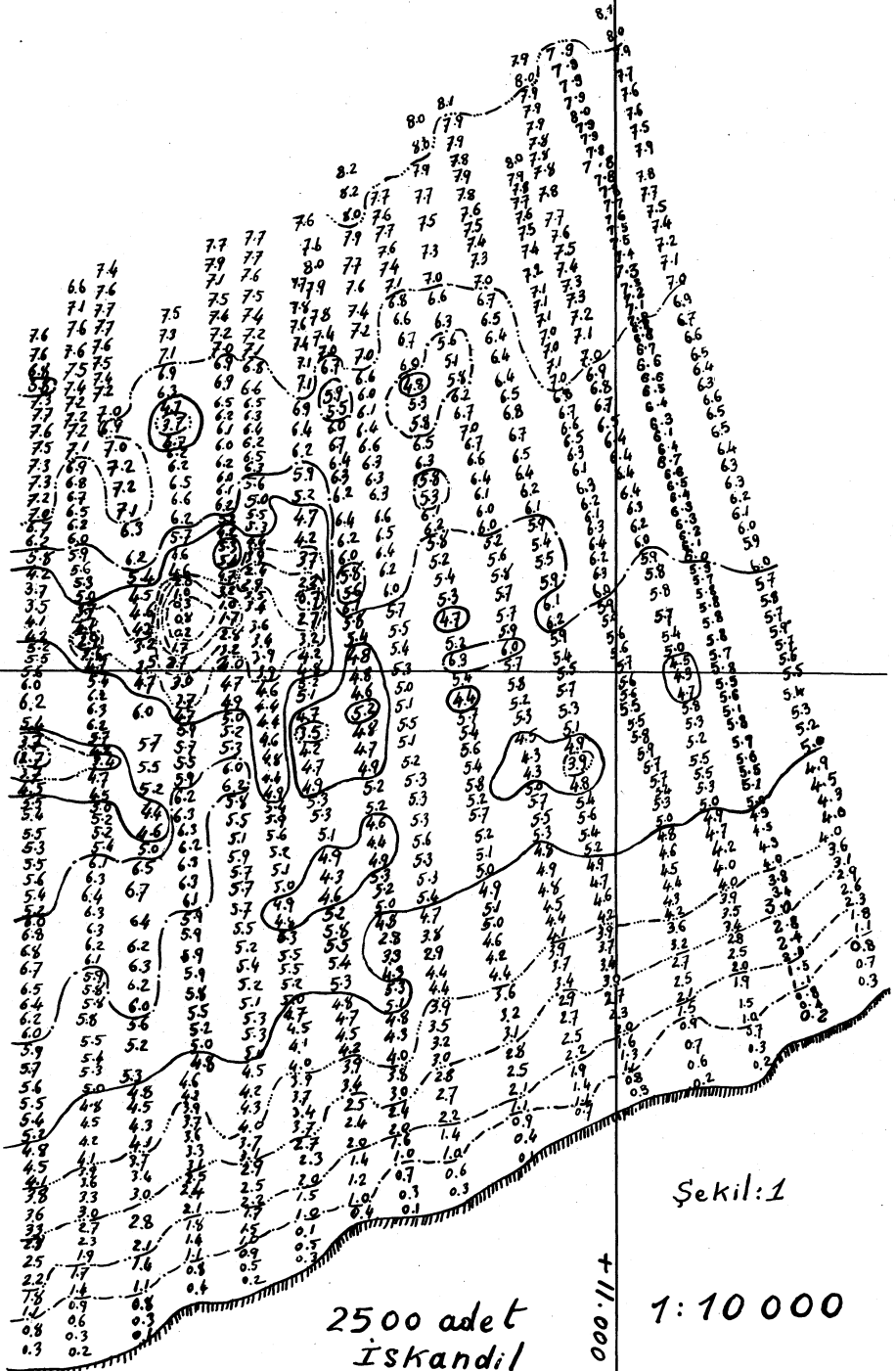
Yazıya bağlı iskandiller, Fransada, 1929 senesinde iştirak ettiğim Brest civarı deniz mesahasından çıkarılmıştır.

Mesaha mikyası 1/ 10 000 ve iskandil hatları arası azâmi 100 er metre olarak tesbit edilmişti.

Bir No. lı şekil bize dıhları 1×2 kilometre olan bir sahada 2500 adede yakın iskandil yapıldığını göstermektedir. Neşr edecekleri 1/ 20 000 mikyasında bir harta için bu kesif kümeden yalnız 75 adet iskandil seçtiklerini ve 1/ 50 000 mikyashlı bir harta için de 60 adete yakın iskandil intihap ettiklerini hayretle müşahede etmekteyiz.

Bu kadar emek revizyon mahiyetinde yeni bir mesaha için verilmişti. Sahillerimizde, deniz altı ve deniz üstü seyir emniyeti; ancak mesahalarımızda bu derecede kesif iskandiller yapmakla elde edilebilir.

+39.000

2500 adet
Iskandil

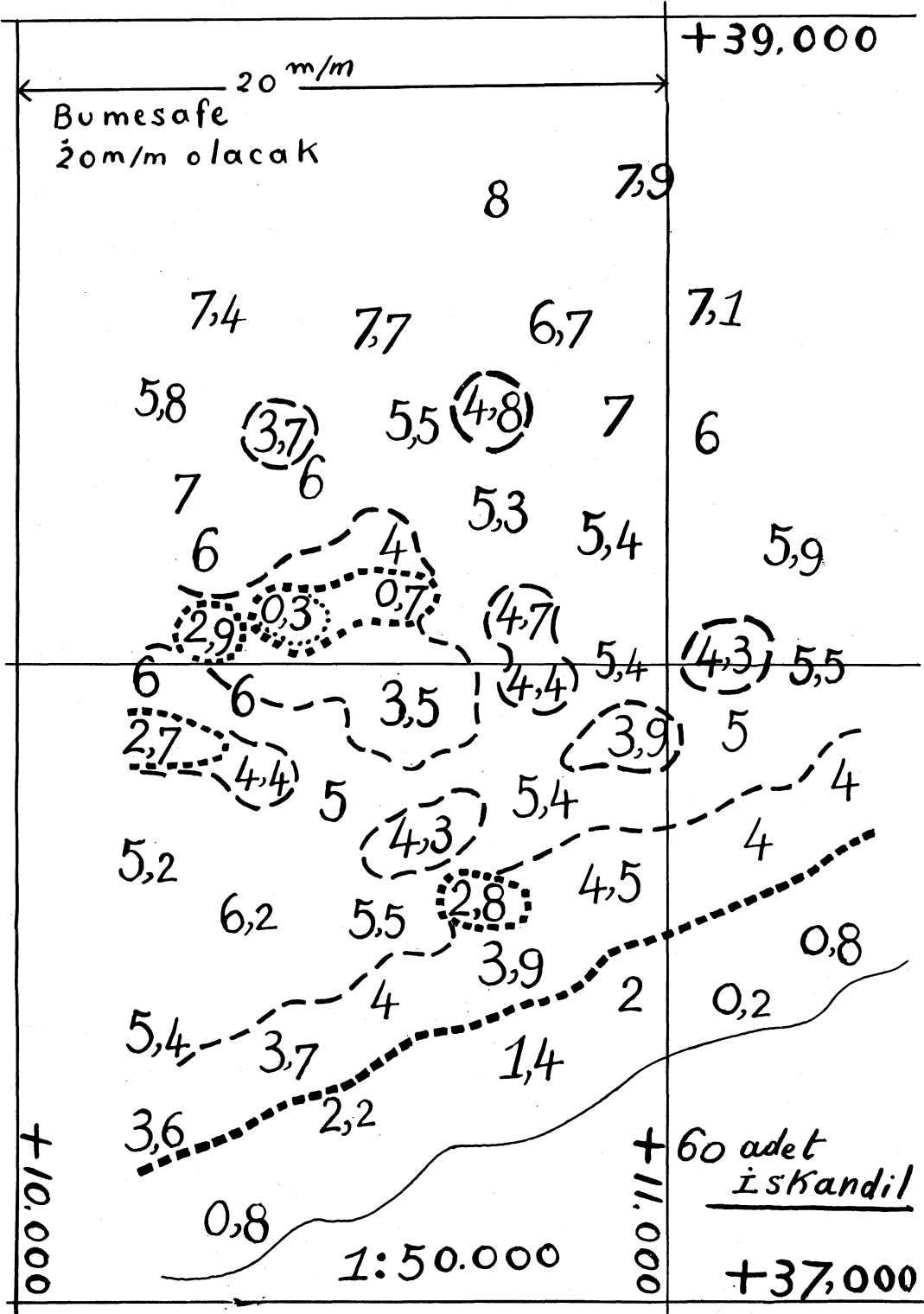
Şekil:1

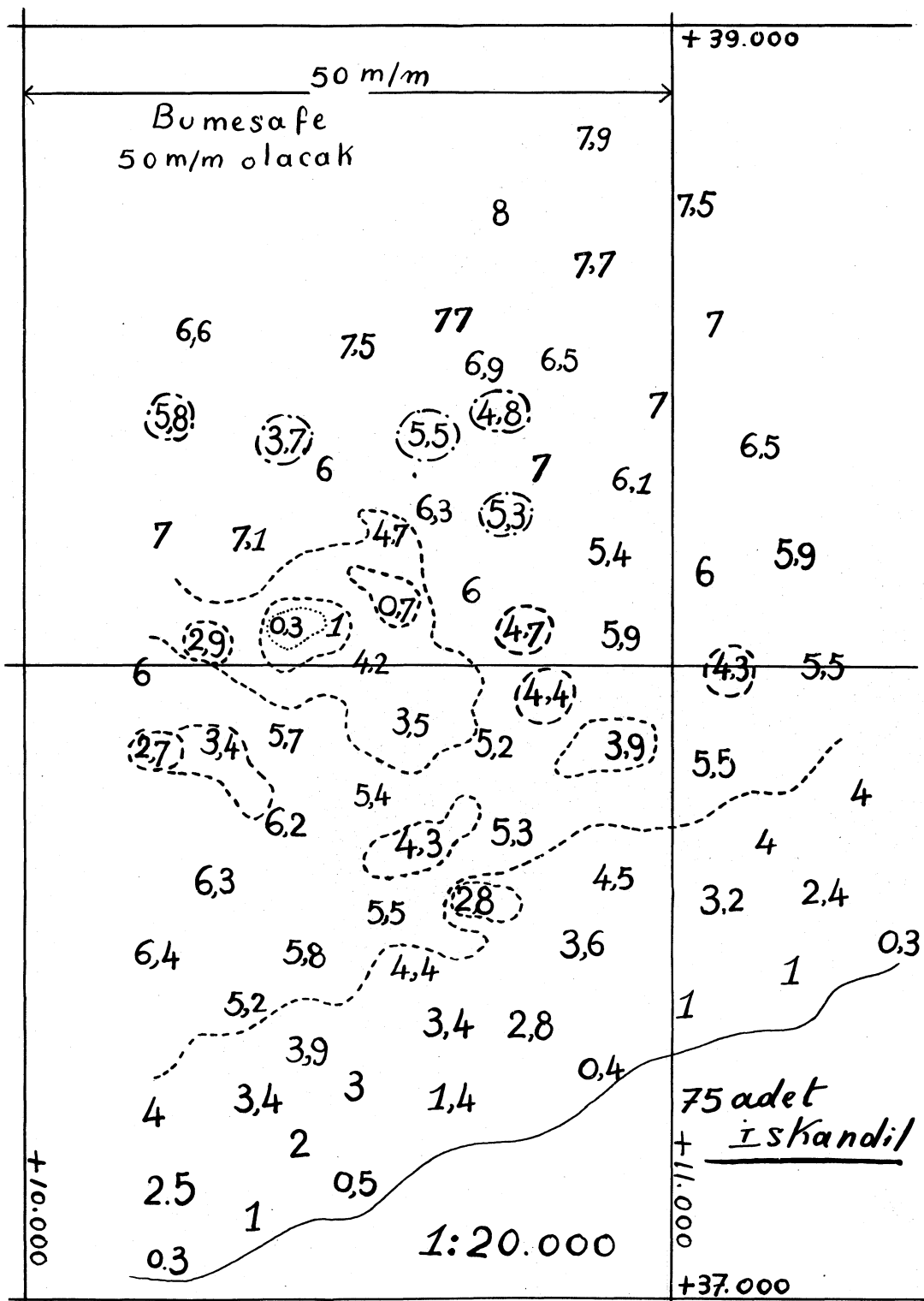
1:10 000

+37.000

000.000

000.000

+ 39.000

50 m/m

Bumesafe
50m/m olacak

7,9

8

7,5

7,7

7

6,6

7,5

7,7

6,9

6,5

(5,8)

(3,7)

(5,5)

(4,8)

7

6,5

6

7

6,1

7

7,1

4,7

6,3

(5,3)

5,4

6

5,9

6

(2,9)

(0,3)

1

0,7

6

(4,7)

5,9

(4,3)

5,5

(2,7)

3,4

5,7

3,5

4,2

5,2

(4,4)

3,9

5,5

4

6,3

6,2

5,4

4,3

5,3

4,5

4

3,2

2,4

6,4

5,8

4,4

5,5

(2,8)

3,6

1

1

0,3

4

5,2

3,9

3,4

2,8

1,4

0,4

2,5

3,4

2

3

1,4

75 adet
iskandil

0,3

1

0,5

1:20.000

+37.000

+10.000

+10.000